

Reguleringsmyndigheten
for energi

Adresseinformasjon fylles
inn ved ekspedering. Se
mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 08.06.2026

Vår ref.: 202516974-11 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Vedtak i sak om uenighet om modenhetskriterier og markedsadgang og varsel om pålegg om retting

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) er bedt om å avgjøre uenighet mellom Norge Mineraler AS og Statnett SF om modenhetsvurdering og markedsadgang.

Vår avgjørelse er forhåndsvarslet i brev av 5. februar 2026.

1 Vedtak

RME fatter følgende vedtak:

1. Statnett SFs modenhetskriterium nr. 6 om grunneieravtaler er ikke i strid med NEM forskriften § 3-4.
2. Statnett SFs modenhetskriterium nr. 6 om grunneieravtaler er i strid med NEM-forskriften § 4-6 første ledd.

Statnett har i denne saken informert om at de vil gjøre endringer i det omstridte kriteriet, men RME finner at endringen som beskrives ikke er tilstrekkelig til å gjenopprette lovlig tilstand. Vi vurderer derfor å pålegge Statnett å rette modenhetskriterie nr. 6, jf. NEM § 8-1. Vi varsler derfor følgende pålegg:

3. RME pålegger Statnett å endre modenhetskriterium nr. 6 slik at det ikke utgjør en ulovlig markedsbarriere etter NEM § 4-6. Fristen for retting vil være 31. august 2026.

Dette er å anse som et forhåndsvarsel, jf. Fvl. § 16.

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:
www.reguleringsmyndigeten.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

2 Beskrivelse av saken

RME mottok klage fra Norge Mineraler AS (heretter kunden) den 20. august 2025. Statnett SF (heretter Statnett) har kommentert klagen i brev av 19. september 2025 og i sin kommentar til RMEs forhåndsvarsel i saken.

Partene er uenige om Statnett har brutt NEM-forskriftens krav til modenhetskriterier. Statnett har avslått kundens reservasjonsforespørsel under henvisning til at prosjektet ikke kan vise til inngåtte grunneieravtaler til arealformålet og at prosjektet derfor ikke er tilstrekkelig modent.

Kunden har i denne saken bedt om nettilknytning i Lnett AS' nett, i Eigersund kommune. Tilknytningsforespørselen på 232 MW utløser behov for nettinvesteringer. Kundens prosjekt innebærer at skal etableres en åpen gruve, et oppredningsanlegg, deponi for lagring av avgangsmasser og en eksporthavn med tilhørende infrastruktur.

Kunden leverte modenhetsskjema den 20. november 2024 til Lnett. Det er i utgangspunktet tilknyttende nettselskap, Lnett, som skal gjennomføre modenhetsvurdering av forespørsler om tilknytning eller økt kapasitet for uttak eller innmating av elektrisk energi på 1 MW eller mer. For forespørsler om 100 MW eller mer, har imidlertid Statnett ansvar for vurderingen etter 1. januar 2025. Modenhetsskjemaet til Mineral Norge ble derfor videresendt til Statnett som deretter foretok modenhetsvurdering av kunden.

Statnett har opplyst at de har åtte modenhetskriterier. Det er kriterium nr. 6 som er omtvistet i denne saken. Under kriterium nr. 6 står det:

«Kunden må legge ved avtale (gjørne sladdet) som viser at det er inngått avtaler med eier som sikrer tilgang på nødvendig areal for å gjennomføre prosjektet. Det er ikke krav om at selve kjøps- eller leieavtalen er inngått. En opsjonsavtale på kjøp eller leie som gir kunden en ensidig rett til å inngå en fremtidig avtale om leie- eller kjøp vil være tilstrekkelig. Intensjonsavtaler, eksklusivitetsavtaler o.l er ikke tilstrekkelig».

I den innsendte modenhetsvurderingen kapittel 6.2 har kunden opplyst følgende:

«Mineralene som skal utvinnes er samtlige vurdert å tilhøre malmer av statens mineraler. Dermed er retten til mineralene gitt til oss i kraft av utvinningsretten fra Direktoratet for Mineralforvaltning. Men adkomst og tilgang til nødvendig grunn utover dette (veier, tomt, deponi mv), må enten sikres ved minnelig avtale med de enkelte grunneiere, eller ved ekspropriering etter mineralloven § 38.»

I tillegg sendte kunden inn opplysninger om og status på flere relevante myndighetstillatelser.

Den 5. mai 2025 ba Statnett kunden sende inn ytterligere opplysninger. I ny innsendt informasjon viser kunden til forskrift om netregulering og energimarkedet (NEM) § 3-4 (2) bokstav e, hvor det står at status på relevante tillatelser og avtaler skal gjøres kjent. Kunden mener det ikke er et krav i forskriften til at grunneieravtaler er på plass.

I samme e-post av 5. mai 2025 s. 22 skrev kunden videre:

«Vi understreker at det fortsatt jobbes med minnelige løsninger mellom oss og relevante grunneiere. Ekspropriering er utvilsomt en viktig plan b for oss om nødvendig. Det er svært sannsynlig at vi vil nå frem med dette, all den tid ekspropriasjons alternativet er hjemlet i Minerallovens § 38. Dette forutsatt at storsamfunnet fortsatt ser på vårt prosjekt som viktig for leveransekjeder nasjonalt og i forhold til våre allierte, samt at prosjektet tildeles driftskonsesjon fra Direktoratet for Mineralforvaltning. Vi skulle gjerne lagt frem avtaler fra relevante grunneiere om alt dette var på plass. Men vårt poeng er at modningen rundt dette er i gang, samt at det er liten tvil om at vi på en eller annen måte får de nødvendige tilganger/adkomster er svært høy. Det faktum at prosjektet allerede innehar utvinningsrett gitt av Direktoratet for Mineralforvaltning er en viktig milepæl og modenhetsfaktor i så måte.»

Statnett gjennomførte deretter en modenhetsvurdering og ga i brev til Lnett av 2. juni 2025 informasjon om at kunden sin bestilling av nettkapasitet ikke var moden i henhold til Statnetts kriterier for reservasjon og kapasitetskø. Statnett opplyste at det var avgjørende at:

«[p]rosjektet [ikke] kan [...] vise til inngåtte grunneieravtaler til arealformålet.»

Kundens bestilling av nettkapasitet ble derfor avslått. Dette ble videreformidlet til kunden.

RME oppfatter at det er enighet mellom partene om at kunden i denne saken ikke oppfyller Statnetts krav til grunneieravtale. Uenigheten gjelder hvorvidt dette kravet, slik det er formulert i punkt 6 i modenhetskriteriene til Statnett, er lovlig.

3 Partenes anførsler

3.1 Kundens anførsler

Kunden er uenig i Statnetts beslutning og vurdering av modenhet. Kunden viser til at prosjekter for mineralutvinning er regulert gjennom Lov om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven). Direktoratet for Mineralforvaltning tildeler selskaper undersøkelsesrett, utvinningsrett og til slutt driftskonsesjon, basert på en rekke tekniske og økonomiske kriterier.

Den 25. juni 2024 ble kunden tildelt utvinningsrett til statens mineraler gjennom vedtak fra Direktoratet for Mineralforvaltning (ref: 23/05157-3). Kunden må, som redegjort for i informasjon til modenhetsvurdering, gjennomføre en arealplanprosess for prosjektet samt søke en rekke tillatelser etter ulike lovverk. Når alle tillatelser for prosjektet er på plass, vil Norge Mineraler søke Direktoratet for Mineralforvaltning driftskonsesjon for mineralutvinning.

Kunden viser til at mineralloven § 38 fastsetter at eiendommer kan eksproprieres dersom privatrettslige avtaler ikke oppnås med grunneier. Flere andre grunneierforhold, slik som for eksempel økonomisk kompensasjon, reguleres også gjennom loven.

Kunden viser til at mineralprosjekter er stedbundne i en helt annen grad enn andre prosjekter ettersom mineralressursen ikke kan flyttes til en mer egnet lokasjon. Mange grunneiendommer kan bli berørt avhengig av prosjektets endelige utforming og justering basert på vilkår i ulike nødvendige tillatelser. Nettopp derfor reguleres forholdet til grunneiendommer gjennom mineralloven. Med bakgrunn i overnevnte punkter mener kunden at Statnetts vilkår om å vise til inngåtte grunneieravtaler for arealformålet ikke er relevant i denne saken. Kunden viser til NEM § 3-4 (3) første punktum. Dette viser etter kundens syn at Statnett har forkastet søknaden på sviktende grunnlag, fordi de mener at tilgang til nødvendig grunn krever grunneieravtaler. Kunden mener klart å ha vist til at kriteriet knyttet til grunnforhold kan oppfylles gjennom minnelige avtaler eller ved ekspropriasjon.

3.2 Statnetts anførsler

Statnett anfører at det enighet om at kunden per i dag ikke har sikret seg rett til nødvendig areal. Slik Statnett ser det er Statnett sitt modenheitskriterium knyttet til grunneieravtale derfor ikke oppfylt.

Statnett anfører videre at vedtak om utvinningsrett og påfølgende mulighet for et fremtidig ekspropriasjonsvedtak ikke kan likestilles med en grunneieravtale. Statnett mener at det er mange forutsetninger som må på plass før det foreligger et ekspropriasjonsvedtak. Det kan ta lang tid, pris er ikke avklart, og man har heller ingen garanti for at slikt vedtak faktisk vil fattes. Etter Statnetts syn kan derfor ikke et vedtak om utvinningsrett av 25. juni 2024 likestilles med grunneieravtale i vurderingen av prosjektets modenhet. Statnett er enig i at eiendomsrett som følge av et ekspropriasjonsvedtak vil være tilstrekkelig for at kravet til grunneieravtale anses oppfylt. Hvorvidt kravet kan anses oppfylt på et tidligere tidspunkt, for eksempel ved ekspropriasjonsvedtak, men før eiendomsretten er overført, er ikke avklart. Det må i så fall blant annet vurderes om vedtaket må være rettskraftig. Da det for kundens prosjekt i denne saken uansett ikke er fattet ekspropriasjonsvedtak, viser Statnett til at spørsmålet ikke kommer på spissen og derfor heller ikke er direkte relevant for saken.

Etter Statnetts syn ville en godkjennelse av kundens prosjekt som modent, være et brudd på plikten til nøytral og ikke-diskriminerende opptreden. Statnett påpeker at kravet til grunneieravtale i noen tilfeller vil virke strengt, men vilkåret er likt for alle. Statnett viser for øvrig til at Fornybar Norge sine modenheitskriterier som anvendes av en rekke nettselskaper, stiller tilsvarende strenge krav til grunneieravtale. Generelt mener Statnett at vilkåret fungerer bra som modenheitskriterium, både fordi det er et presist krav, men også fordi rett til grunn er en avgjørende forutsetning for gjennomføringsevnen til prosjekter.

4 Partenes kommentarer til forhåndsvarsel av vedtak

Av sakens to parter har kun Statnett kommentert vårt forhåndsvarsel av 5. februar 2026.

4.1 Statnetts kommentarer

Statnett kommenterte forhåndsvarslet i brev av 13. mars 2026. Statnett uttaler innledningsvis at de er enig i begge konklusjonene til RME, men at de er delvis uenige i RMEs tolkning av NEM § 4-6 første ledd.

Når det gjelder NEM § 3-4 andre ledd støtter Statnett RMEs vurdering om at modenhetskriteriet knyttet til grunneieravtaler ikke er i strid med NEM § 3-4. Statnett viser til at NEM § 3-4 andre ledd angir minimumskrav, og overlater til nettselskapene å fastsette egne kriterier. Dette fremgår tydelig av forskriftsteksten: "Modenhetsvurderingen skal som minimum baseres på følgende modenhetskriterier". Utover dette har Statnett ingen kommentarer til den delen av varselet som gjelder NEM § 3-4.

Når det gjelder NEM § 4-6 første ledd er Statnett enig i at NEM § 4-6 første ledd kan anvendes for organiseringen av kapasitetskø og reservasjoner, selv om dette ikke var den opprinnelige meningen med bestemmelsen. Det er imidlertid viktig å holde fast ved at bestemmelsen ikke bare regulerer muligheten for å få reservert kapasitet, men også selve tilknytningen. Slik Statnett ser det er selve retten til tilknytning formulert som markedsadgang, som var den opprinnelige meningen med bestemmelsen. Dersom det blir for enkelt å reservere kapasitet, vil reservasjonene kunne utgjøre en markedsbarriere for andre og mer modne kunder. Dette vil i så fall stride mot NEM § 4-6 første ledd. For å unngå dette, har nettselskapene innført krav til modenhet som vilkår for å få reservert kapasitet. Etter Statnetts vurdering kan man ikke anvende bestemmelsen for å kreve mildere modenhetskriterier siden dette vil skape markedsbarrierer for andre kunder med mer modne prosjekter. Statnett er derfor uenige i at vilkåret "markedsadgang" i NEM § 4-6 skal kunne forstås dithen at modenhetskriteriene ikke må være for strenge. Dette var heller ikke forutsatt da reglene om modenhetskriteriene ble innført for kort tid siden. Da modenhetskriteriene ble innført, ble nettselskapene tillagt et skjønns for å selv fastsette kriteriene, og dette må man holde fast ved.

Statnett er enige i at modenhetskriteriene ikke skal være diskriminerende. Om dette følger av NEM § 4-6 eller av den generelle bestemmelsen i NEM § 4-14 er ikke avgjørende. Statnett sitt modenhetskriterium nr. 6 om grunneieravtaler er formulert på en måte som ikke åpner for at aktører kan tilegne seg rett til grunn på annen måte enn gjennom avtale med grunneier. Statnett ser at dette kan virke diskriminerende for aktører som har tilegnet seg rett til grunn på annen måte, for eksempel ved ekspropriasjonsvedtak. Statnett er derfor enig i at kriteriet strider mot kravet til ikke-diskriminerende vilkår i NEM § 4-6 første ledd og NEM § 4-14.

I brev av 19. september 2025 til RME skrev Statnett følgende:

«For øvrig kan vi nevne at eiendomsrett som følge av et ekspropriasjonsvedtak vil være tilstrekkelig for at kravet til grunneieravtale anses oppfylt. Hvorvidt kravet kan anses oppfylt på et tidligere tidspunkt, for eksempel ved ekspropriasjonsvedtak, men før eiendomsretten er overført, er ikke avklart. Herunder må det vurderes om vedtaket må være rettskraftig. For Norge Mineraler sitt prosjekt er det uansett ikke fattet ekspropriasjonsvedtak, og spørsmålet er derfor ikke direkte relevant for denne saken.»

Statnett opplyser at de har foretatt en ny vurdering og vil nå endre modenhetskriterie nr. 6 for å sikre likebehandling. Nøyaktig utforming er ikke avklart, men Statnett tar sikte på en nøytral formulering om at aktøren må ha sikret seg rett til det aktuelle arealet. Videre vil både avtale med grunneier og et endelig ekspropriasjonsvedtak knyttet til det aktuelle arealet godtas. For ekspropriasjon vil det ikke være et krav at eiendomsretten er overført, eller at vederlaget er avklart.

Etter Statnetts syn vil det være i strid med krav om ikke-diskriminerende vilkår å akseptere planer om ekspropriasjon for gruvedrift som tilstrekkelig for oppfyllelse av modenhetskravet. Dersom Statnett skulle akseptere planer for ekspropriasjon, vil dette derfor måtte gjelde for alle. Ekspropriasjon er et svært inngripende virkemiddel, og vil svært ofte møte stor motstand, med påfølgende prosesser som kan ta lang tid, noe også RME poengterer. Dette vil igjen skape markedsbarrierer for andre kunder med mer modne prosjekter. Etter Statnetts vurdering vil det ikke være forsvarlig å akseptere planer om ekspropriasjon.

Statnett viser deretter til RMEs varsel om vedtak hvor det fremgår:

«Vi forutsetter at Statnett justerer modenhetskriterium nr. 6 i lys av denne varslede avgjørelsen og foretar en ny vurdering av kundens modenhet uten ugrunnet opphold, jf. NEM § 3-3. En mulighet er at Statnett differensierer kriteriene i noe større grad enn slik det er utformet i dag. Dersom det stilles lempeligere krav til avtale, kan Statnett vurdere å stille andre krav som oppfyller samme funksjon. Det kan for eksempel være krav om at klager på andre måter dokumenter at de har en pågående prosess for å sikre seg arealet som kreves for å etablere gruvevirksomheten» (Statnetts understrekning).

Statnett opplyser at de vil vurdere dette nærmere i forbindelse med justering av modenhetskrav. Statnett kan ikke se at regelverket åpner for særskilte modenhetskrav for enkelte kundegrupper.

Statnett fremhever videre at de i kravet til fremdriftsplan tar hensyn til at noen prosjekter er mer kompliserte enn andre. Fremdriftsplanen skal baseres på en realistisk fremdrift for det aktuelle prosjektet, noe som kan være forskjellig, eksempelvis for et datasenter og gruvedrift. Kravet om ikke-diskriminerende vilkår er ikke til hinder for å differensiere kriteriene dersom det foreligger saklig grunn.

Etter Statnetts vurdering vil det være saklig grunn til å stille strengere krav til aktører som ber om nettkapasitet for et høyt volum. Statnett fastsetter modenhetskriterier for kunder over 100 MW. Dersom slike kunder får reservert kapasitet over lang tid uten å bli realisert, vil dette skape markedsbarrierer for et stort antall mindre kunde-prosjekter. Statnett ser nå at nettkapasiteten i store deler av landet er reservert til slutt-kunder som hver for seg har reservert et høyt volum. Statnett mener det er saklig grunn til å stille strengere krav for reservasjon av nettkapasitet med større volum. Det vil derimot, etter Statnetts syn, ikke være saklig grunn til å stille mildere krav til større og kompliserte prosjekter. Kunden har i denne saken søkt om reservasjon av nettkapasitet på 232 MW for et prosjekt Statnett har vurdert som ikke modent. Statnett vil nå revidere modenhetskriterium nr. 6, som nevnt ovenfor. Deretter vil Statnett foreta en ny vurdering av søknaden til kunden.

5 RMEs vurdering av saken

Vi vurderer saken etter energiloven og tilhørende forskrifter. Hovedproblemstillingen er om Statnetts modenheitskriterie om inngåtte avtaler om tilgang til grunn er i strid med NEM § 3-4 andre ledd og NEM § 4-6 første ledd. Før vi tar stilling til dette, redegjør vi for hvilket regelverk som skal legges til grunn for vurderingene i denne saken.

5.1 Hvilket regelverk skal legges til grunn?

Kunden har i dialog med Statnett forut for klagesaken anført at informasjonen om kundens oppfyllelse av modenheitskriterier ble sendt inn før den nye bestemmelsen i NEM § 3-4 trådte i kraft. Kunden mente derfor at modenheten burde bli vurdert etter praksisen som gjaldt før forskriftsbestemmelsen trådte i kraft. Et viktig poeng for kunden var at tidspunktet for når nettselskapene utførte modenheitsvurderinga ikke burde gi utslag for om et prosjekt vurderes som modent eller ikke.

RME klargjør at det følger av NEM § 3-5 første ledd at § 3-4 også skal «[...] gjelde for aktører som har fått reservert kapasitet, plass i kapasitetskøen eller som har sendt forespørsler om tilknytning eller økt kapasitet på 1 MW eller mer, før 1. januar 2025» (vår understreking).

RME finner derfor at NEM-forskriften § 3-4 kommer til anvendelse i denne saken selv om kundens tilknytningsforespørsel og modenheits skjema ble sendt inn før 1. januar 2025.

5.2 Er Statnetts krav om inngåtte avtaler i strid med energiregelverket?

Kunden mener Statnetts modenheitskrav nr. 6 om at kunden må kunne legge frem inngåtte avtaler er ulovlig. Slik RME ser det må spørsmålet om lovlighet vurderes opp mot to ulike forskriftsbestemmelser; NEM § 3-4 og NEM § 4-6.

5.2.1 Har Statnett brutt NEM § 3-4 ved å oppstille et kriterium om at det må være inngått avtale om tilgang til grunn?

Det følger av NEM § 3-4 at nettselskapet «uten ugrunnet opphold [skal] gjennomføre en modenheitsvurdering av forespørsler om tilknytning eller økt kapasitet for uttak eller innmating av elektrisk energi på 1 MW eller mer. For forespørsler om 10 MW eller mer i distribusjonsnett, skal overliggende regionalnettselskap ha ansvar for vurderingen. For forespørsler om 100 MW eller mer, skal Statnett ha ansvar for vurderingen».

Av NEM § 3-4 andre ledd fremgår det videre:

«Modenheitsvurderingen skal som minimum baseres på følgende modenheitskriterier

- a. Prosjektbeskrivelse
- b. Reelt kapasitetsbehov
- c. Tidspunkt for bruk av kapasiteten

- d. Forpliktende fremdriftsplan
- e. Status på relevante tillatelser og avtaler
- f. Lokalisering
- g. Finansieringsplan»

Uttrykket «som minimum» fastsetter en nedre terskel for hvilke modenhetskriterier nettselskapene skal stille, men åpner samtidig for at nettselskapene kan gå lenger, herunder konkretisere eller stille ytterligere kriterier utover de føringer som gis i § 3-4 andre ledd. Bestemmelsen setter etter sin ordlyd ingen øvrige innholdsmessige skranker for hvilke kriterier nettselskapet skal stille.

Videre pålegges nettselskapet etter bestemmelsen en plikt til å foreta en faktisk vurdering av «status for relevante tillatelser og avtaler». Det er etter ordlyden ikke et krav om nettselskapet sikrer at alle tillatelser og avtaler er på plass, men nettselskapet må forsikre seg om at kunden kan fremvise oversikt over de tillatelser og avtaler som er nødvendige for prosjektets gjennomføring og status på disse. Det er med andre ord ikke tilstrekkelig at nettselskapet baserer seg på antakelser.

I [Energidepartementets høringsnotat](#) om forslag til endringer i forskrift om netregulering og energimarkedet (modenhetsvurderinger mv.) skriver Energidepartementet på side 14-15:

«Kriteriet status på relevante tillatelser og avtaler skal vise nettselskapet at aktøren for det første er klar over hvilke eventuelle tillatelser og avtaler, for eksempel fra offentlige myndigheter, som må være på plass for å realisere prosjektet og for det andre hva status er på de respektive nødvendige tillatelsene og avtalene. Det er tilstrekkelig at det legges frem en status på de relevante tillatelsene/avtalene for at modenhetskriteriet skal være oppfylt, slik at det ikke er krav om at tillatelse må være gitt og/eller at bindende avtale må være inngått for å kunne reservere kapasitet eller kunne stå i kapasitetskø. Utviklingen i status på tillatelser og avtaler vil imidlertid være noe nettselskapet bør følge med på i vurderingen av om aktøren har tilstrekkelig framdrift. For aktører som skal tilknyttes i et anlegg som faller inn under Energidepartementet reglene for anleggsbidrag, er villighet til å inngå avtale om betaling av henholdsvis utredningskostnader og/eller anleggsbidrag et krav» (vår understrekning).

Lignende formulering kommer til uttrykk i RMEs anbefaling til forskriftsendringer for mer effektiv tilknytning til strømmettet og bedre utnyttelse av dagens nettkapasitet s. 30.¹

Når det gjelder betydningen av uttalelsen i Energidepartementets høringsnotat om modenhetskriteriet «status på relevante tillatelser og avtaler», viser Energidepartementet at det er *tilstrekkelig at det legges frem en status* på nødvendige tillatelser og avtaler, slik at det ikke er krav om at tillatelse må være gitt og/eller at bindende avtale må være inngått for å kunne reservere kapasitet eller kunne stå i kapasitetskø». Slik RME ser det kan denne uttalelsen forstås på to måter:

---

¹ [Forslag til forskriftsendringer for mer effektiv tilknytning i strømmettet og bedre utnyttelse av dagens nettkapasitet](#) s. 30.

(1) Den mest nærliggende tolkningen, og den som harmonerer best med ordlyden i § 3-4 andre ledd, er at forarbeidsuttalelsen klargjør innholdet av minimumskriteriet «status på relevante tillatelser og avtaler». Uttalelsen presiserer at modenheitskriteriet *ikke* skal forstås slik at det kreves at alle nødvendige avtaler er inngått eller alle tillatelser er gitt allerede på tidspunktet for søknad om kapasitetsreservasjon. Minimumskravet er at aktøren redegjør for hvilke tillatelser og avtaler som er nødvendige, og hvilken status disse har. Denne forståelsen harmonerer med uttrykket «som minimum» i § 3-4 andre ledd, som nettopp åpner for at nettselskapene kan stille ytterligere eller mer konkretiserte krav dersom forholdene tilsier det. Vi viser til følgende uttalelser fra Energidepartementets høringsnotat, s. 15 som harmonerer med tolkningsalternativ nr. 1:

«Nettselskapene kan fastsette ytterligere kriterier for modenhet utover de som er foreslått i ny NEM § 3-4, men dette er ikke et krav. Eventuelle kriterier må være objektive og ikke diskriminerende. Omtalen ovenfor av de ulike kriteriene i § 3-4 annet ledd, gir ikke uttømmende føringer for hva nettselskapet konkret skal vurdere innenfor hvert kriterium. Dette er noe hvert enkelt nettselskap selv må fastsette. Kriteriene, og kravene for å oppfylle dem, skal være samlet skriftlig og være lett tilgjengelig, i henhold til forslaget til ny NEM § 3-4 tredje ledd.»

I RMEs rapport om modenhet s. 20 er dette konkretisert ytterligere:

«Kriteriene listet opp i bestemmelsen [§ 3-4] gir ikke føringer for hva nettselskapet konkret skal vurdere innenfor hvert kriterium. Dette er noe tilknyttende nettselskap må vurdere selv, ut ifra behov og tiltakets størrelse. Det vil for eksempel ikke være hensiktsmessig eller effektivt å kreve samme detaljeringsgrad til en fremdriftsplan for et prosjekt i regional- og transmisjonsnettene som i distribusjonsnettet. I det lavspente distribusjonsnettet kan det være nok å kreve at kunden anslår dato for spenningssetting, mens i regionalnettet vil det være mer aktuelt med en detaljert fremdriftsplan.»

(2) En alternativ og videre tolkning av uttalelsen i høringsnotatet til Energidepartementet kan imidlertid være at departementet ønsket å etablere et generelt forbud mot at nettselskapene kan stille krav om inngåtte avtaler om tilgang til grunn eller tilsvarende. En slik tolkning tillegger uttalelsen i høringsnotatet en betydelig rettsvirkning som ikke er nærmere drøftet i notatet, til tross for at dette ville innebære en vesentlig innskrenkning av nettselskapenes handlingsrom etter ordlyden. Etter vår vurdering er det lite grunnlag for å forstå uttalelsen slik.

Videre gjør reelle hensyn seg gjeldende: Et absolutt forbud mot å kunne kreve inngåtte avtaler i alle tilfeller kan få vidtrekkende konsekvenser ved at det i noen tilfeller kan bli for enkelt å få tilgang til strømmettet uten at et prosjekt er tilstrekkelig modent, da det kan foreligge saklige og legitime grunner for at krav om inngått avtale bør kunne stilles. Dette taler også mot en så vidtrekkende tolkning av den aktuelle uttalelsen i høringsnotatet.

Etter en helhetlig vurdering, legger RME til grunn at nettselskapene selv skal fylle modenheitskriteriene med innhold, men at de kriteriene nettselskapene benytter som minimum må inkludere de forskriftsfestede kriteriene i NEM § 3-4 andre ledd. Det kan ikke innfortolkes et forbud for nettselskapene etter § 3-4 annet ledd bokstav e) til å stille krav til inngått avtale om tilgang til nødvendig areal.

Statnett har opplyst at de har åtte modenhetskriterier med underliggende krav som kunden må dokumentere. Det er kriterium nr. 6 som er omtvistet i denne saken. Under kriterium nr. 6 står det:

«Kunden må legge ved avtale (gjerne sladdet) som viser at det er inngått avtaler med eier som sikrer tilgang på nødvendig areal for å gjennomføre prosjektet. Det er ikke krav om at selve kjøps- eller leieavtalen er inngått. En opsjonsavtale på kjøp eller leie som gir kunden en ensidig rett til å inngå en fremtidig avtale om leie- eller kjøp vil være tilstrekkelig. Intensjonsavtaler, eksklusivitetsavtaler o.l er ikke tilstrekkelig».

Kriteriet Statnett har oppstilt gjelder som nevnt modenhetskriteriet «status på relevante tillatelser og avtaler» og oppfyller i utgangspunktet minimumskravet i NEM § 3-4. I tillegg går Statnett lenger og krever at kunden har inngått avtale om tilgang til grunn.

RME finner at Statnett ved utformingen av kravene under kriterium nr. 6 har lagt seg på en vesentlig strengere linje enn det som synes forutsatt i både høringsrapporten fra RME og Energidepartementets høringsnotat. Ved at alle tilknytningsforespørsler i praksis må dokumentere inngått grunneieravtale allerede på reservasjonstidspunktet, etableres det et standardisert vilkår som ikke tar høyde for relevante forskjeller mellom prosjekter, blant annet om tidspunktet for når tilgang til grunn faktisk er nødvendig.

Nettselskapene har likevel etter ordlyden anledning til å utfylle hvilke krav som skal stilles og konkretisere innholdet. Dette er også forutsatt i Energidepartementets høringsnotat. Etter en nærmere vurdering finner vi derfor at Statnetts krav under kriterium nr. 6 ikke i strider med NEM § 3-4. Slik vi vurderer det oppstiller bestemmelsen en handlingsplikt for nettselskapene til å stille kriterier til og til å vurdere at kunden som minimum oppfyller modenhetskriterier stilt i forskriften.

RMEs konklusjon er at Statnett ikke har brutt NEM § 3-4 andre ledd ved utformingen av kriterium nr. 6, selv om de har valgt å konkretisere innholdet i vilkåret «status på relevante tillatelser og avtaler» med ytterligere krav.

5.2.2 Kan NEM § 4-6 anvendes når Statnett har valgt å stille strengere krav enn det som følger av kriteriene i NEM § 3-4?

Når det gjelder NEM § 4-6 første ledd, har Statnett i sin uttalelse til vårt varsel om vedtak sagt seg enig i at NEM § 4-6 første ledd kan anvendes for organiseringen av kapasitetskø og reservasjoner. Statnett anfører imidlertid at dersom det blir for enkelt å reservere kapasitet, vil reservasjonene kunne utgjøre en markedsbarriere for andre og mer modne kunder. Statnett mener det i så fall vil stride mot NEM § 4-6 første ledd. Statnett viser til at man for å unngå dette har innført krav til modenhet som vilkår for å få reservert kapasitet. Statnett mener derfor at man ikke kan anvende § 4-6 for å kreve mildere modenhetskriterier siden dette vil skape markedsbarrierer for andre kunder med mer modne prosjekter. RME forstår Statnett dithen at de derfor er uenige i at vilkåret "markedsadgang" i NEM § 4-6 skal kunne forstås slik at modenhetskriteriene ikke må være for strenge. Statnett mener at dette ikke var forutsatt da reglene om modenhetskriteriene ble innført for kort tid siden. Da modenhetskriteriene ble innført ble nettselskapene tillagt et skjønn for å selv fastsette kriteriene, og dette må man holde fast ved.

RME tar ikke Statnetts anførsel til følge. Vi er for så vidt enig i at forholdet mellom NEM § 3-4 og § 4-6 er preget av bestemmelsene til dels regulerer samme tema og at dette er noe som må hensyntas, men vi mener bestemmelsene stiller ulike plikter og krav til nettselskapene.

NEM § 4-6 oppstiller plikt til å sikre markedsadgang på objektive og ikke-diskriminerende vilkår. Bestemmelsen virker bredt og oppstiller kvalitative krav for hvilke vilkår nettselskapet kan stille. NEM § 3-4, derimot, er en regulering som retter seg mot én bestemt underkategori av vilkår – modenhetskriterier. Bestemmelsen oppstiller en handleplikt til å foreta en modenhetsvurdering og stiller konkrete minimumskriterier til hva nettselskapet skal vektlegge i denne vurderingen. Utover dette stilles det ikke øvrige krav til modenhetskriteriene i NEM § 3-4.

Slik RME ser det, virker bestemmelsene NEM § 3-4 og § 4-6 slik at nettselskapet må oppfylle pliktene som følger av hver av disse bestemmelsene. NEM § 3-4 erstatter ikke § 4-6, men kommer i tillegg. Det er derfor ikke et spørsmål om forrang mellom bestemmelsene utover at de minimumskriterier som beskrives i NEM § 3-4 må oppfylle kravene i NEM § 4-6.

Et kriterium eller krav som går utover de krav som følger av § 3-4 kan imidlertid fortsatt være ulovlig dersom det bryter med de overordnede kravene i § 4-6, for eksempel ved å være diskriminerende eller usaklig. Tilsvarende kan nettselskapet bryte § 3-4, men ikke § 4-6 ved at de ikke stiller alle nødvendige minimumskriterier, selv om kriteriene de stiller i seg selv er objektive og ikke-diskriminerende.

Denne forståelsen av forskriftens systematikk finner støtte i Energidepartementets beskrivelse i høringsnotatet s. 8:

«I modenhetsvurderingen må nettselskapene som minimum benytte kriteriene listet opp i forskriften, men de kan ha supplerende kriterier dersom de ønsker det. Det er nettselskapene som fastsetter hvilke krav som gjelder for at aktørene anses å oppfylle kriteriene, men alle krav skal være kjent på forhånd og være enkelt tilgjengelig i skriftlig form. Kriteriene og kravene skal være basert på objektive og ikke-diskriminerende prinsipper» (vår understrekning).

Vi leser uttalelsen dithen at det ved omtalen «objektive og ikke-diskriminerende prinsipper» her refereres til NEM § 4-6.

I merknadene til § 3-4 i Energidepartementets høringsnotat s. 30, er systematikken og sammenhengen mellom bestemmelsene enda tydeligere beskrevet:

«[d]ersom nettselskap benytter muligheten til å ha supplerende kriterier for modenhet eller til å differensiere kravene i ulike kundekategorier for å oppfylle kriteriene for modenhet, forutsettes det at kravet til nøytral opptreden og plikten til å sørge for markedsadgang til ikke diskriminerende og objektive vilkår overholdes, jf. NEM §§ 4-6 og 4-14.»

Dette innebærer at selv om nettselskapene kan stille krav utover minimumskriteriene i § 3-4, må tilleggskravene utformes slik at de oppfyller øvrige krav i regelverket, herunder plikten til å sørge for markedsadgang etter NEM § 4-6.

Nettselskapet har et visst handlingsrom, men dette handlingsrommet er rettslig begrenset av nøytralitets- og likbehandlingsreglene i kapittel 4. NEM §§ 4-6 og 4-14 setter med andre ord rammer for hvilke krav og kriterier som kan stilles og hvordan disse kan praktiseres.

RME vil på denne bakgrunn i punkt 5.2.3 nedenfor vurdere om vilkåret om inngått grunneieravtale og rett til grunn er lovlig, jf. NEM § 4-6 første ledd. Spørsmålet om likebehandling kommer ikke på spissen i denne saken og vi tar derfor ikke stilling til NEM § 4-14.

5.2.3 Er Statnetts krav til inngått grunneieravtale i strid med NEM § 4-6 første ledd?

Av NEM § 4-6 første ledd fremgår det:

«Konsesjonærene skal sørge for markedsadgang for alle som etterspør nettjenester til ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår. Med punkttariffer forstås tariffer som er referert til kundens tilknytningspunkt til nettet, og som er uavhengig av avtaler om kjøp eller salg av kraft».

Etter bestemmelsen skal konsesjonærene sikre «markedsadgang» for alle som etterspør nettjenester på objektive ikke-diskriminerende vilkår.² Ordet «-adgang» tilsier at nettselskapenes plikter å sikre tilrettelegging for tilgang til markedet. En snever forståelse av «-adgang» gir anvisning på at vilkåret begrenser seg til selve inntreden og muligheten til å delta i kraftmarkedet. Denne forståelsen gir ikke noe føring på det nærmere innholdet i selve markedsadgangen. Energiklagenemnda har slått fast at ordlyden favner bredere slik at «markedsadgang» samsvarer med den som etterspør nettjenester sitt reelle behov. Markedsadgangen må altså dekke det som faktisk blir etterspurt. Riktignok ikke slik at denne rettigheten blir ubegrenset. Nettselskapet har anledning til å fastsette vilkår for tilknytningen og må tilpasse det nye eller økte effektuttaket basert på tilgjengelig kapasitet i nettet.³

NEM § 4-6 sier videre ikke noe uttrykkelig om når markedsadgangen skal gis, men for at nettselskapets plikt skal ha en realitet, må kunden nødvendigvis gis markedsadgang innen rimelig tid etter at kunden har etterspurt adgang til strømmettet.

Det er en naturlig følge av nettselskapets plikt til å sikre markedsadgang at nettselskapet også må unngå å stille vilkår som utgjør markedsbarrierer for de som etterspør nettjenester. Hva som utgjør en barriere, er ikke en fast størrelse. Et vilkår kan for en aktør være garanti for sikker og effektiv tilknytning, mens det for en annen kan være hindring som gjør tilgangen urealistisk eller svært forsinket. Hvorvidt et vilkår er lovlig, vil derfor være avhengig av om det er «objektive og ikke-diskriminerende vilkår».

---

² NEM § 4-6 første ledd regulerer etter sin ordlyd ikke reservasjonsskøer uttrykkelig. Energiklagenemnda har likevel slått fast at ikke er tvilsomt at bestemmelsen omfatter konsesjonærens plikt til å organisere og håndtere en reservasjonsskø i de tilfellene hvor det ikke er ledig kapasitet til alle som etterspør nettjenester, jf. Energiklagenemndas avgjørelse i Yara, avs. 149-150. Plikten til å organisere og håndtere en reservasjonsskø er nå også forskriftsfestet i NEM § 3-4.

³ [Klagenemndas avgjørelse HIP](#) avs. 71

Ordlyden «objektiv og ikke-diskriminerende» må naturlig forstås slik at det må dreie seg om entydige og saklige kriterier som ikke favoriserer eller diskriminerer enkelte grupper, næringer eller lignende, og som i liten grad gir rom for skjønnsutøvelse. Videre må vilkårene være konsistente og kunne anvendes likt for sammenlignbare aktører. Det er ellers få tilgjengelige rettskilder som kaster lys over hvilke konkrete plikter NEM § 4-6 oppstiller for konsesjonærene.⁴ RME mener at dersom en gruppe kunder systematisk møter vilkår som gjør tilknytning praktisk umulig eller svært forsinket, kan det være diskriminerende vilkår i strid med NEM § 4-6.

Vurderingstemaet i denne saken er etter dette om Statnetts modenhetskriterium nr. 6, hvor det stilles krav til inngått grunneieravtale, utgjør en diskriminerende markedsbarriere for Norge Mineraler og sammenlignbare aktører.

I vurderingen av om modenhetskriteriet Statnett har stilt utgjør en barriere i denne saken, må det sees hen til at formålet med modenhetskriteriene og NEM § 3-4. Formålet forskriftsbestemmelser om modenhet er å bidra til at det er prosjekter som er vurdert som modne som får reservere kapasitet, og å bidra til at prosjekter som ikke har den nødvendige modenheten, ikke skal oppta kapasitet og på den måten være en markedsbarriere for andre prosjekter. Formålet er videre å bidra til at nettselskapene får mer realistiske kapasitetskøer, noe som også vil gjøre det lettere for nettselskapene å vurdere behovet for nettførsterkninger. Formålet er også å bidra til at tilknytningsprosessen blir mer enhetlig, transparent og oversiktlig.⁵

Mer konkret er hensikten med bestemmelsen å sikre at kapasitet i strømmettet tildeles prosjekter som har reell gjennomføringsevne, at realismen i prosjektene vurderes, forhindre at umodne prosjekter beslaglegger kapasitet på bekostning av andre, samt at nettselskapene ikke bruker unødig ressurser på umodne prosjekter.⁶ Gjennom forskriftsfesting av minimumskriteriene i NEM § 3-4 ønsket man også å sikre at det foretas en helhetlig vurdering av et prosjekts modenhet, ved at det sees hen til og vurderes hva som status på avtaler og tillatelser, men også krav til fremdriftsplan og finansieringsplan og øvrige minimumskrav.⁷

Ved fastsettelse av modenhetskriteriene mener RME det er viktig at nettselskapene vurderer de ulike minimumskriteriene i lys av hverandre og totaliteten av hvordan kravene virker overfor de som etterspør nettjenester. RME vektlegger videre at nettselskapene ved utforming av modenhetskriterier må hensynta at tilknytningsprosesser varierer mellom små, standardiserte tilknytninger og større, komplekse prosjekter.⁸ Det kan da oppstå behov for differensiering av kriteriene for å unngå unødvendige markedsbarrierer.

RME mener det særlig må være rom for at komplekse prosjekter, som modnes over tid, også skal kunne reservere kapasitet og komme inn i køen. For strenge krav til slike komplekse prosjekter vil i praksis hindre de involverte aktørene fra å stille seg i reservasjonskø eller kapasitetskø innenfor et rimelig tidsrom. Dette vil kunne føre til at slike komplekse prosjekter til slutt skrinlegges.

---

⁴ 5Rapport om modenhetsvurdering mm. s. 18 og 38-40.

⁵ [EDs høringsnotat om endringer i NEM-forskriften](#) s. 5

⁶ Rapport om modenhetsvurdering mm. s. 38-40.

⁷ Rapport om modenhetsvurdering mm. s. 18 og 38-40.

⁸ Rapport om modenhetsvurdering mm. s. 35

Samtidig vedgår RME at det fra nettselskapets side er behov for, og også et krav om, at kriteriene som utformes er relativt klare og håndterbare i praksis. RME ser at differensierte kriterier kan være vanskelig å håndtere i praksis, og har forståelse for Statnetts behov for klare og tydelige kriterier. Dette behovet gjør seg særlig gjeldende som følge av at etterspørselen etter nettkapasitet er stor og at det mange steder er svært begrenset med nettkapasitet.

Samtidig kan ikke hensynet til nettselskapet eller øvrige kunder som etterspør nettkapasitet alene være avgjørende. Det må også vurderes hvordan vilkårene som stilles i praksis virker overfor ulike typer kundegrupper. Slik vi vurderer det, må terskelen for modenhet og kriteriene som anvendes, være høy nok til å sikre at prosjekter som slippes inn i køen har en reell gjennomføringsevne. Terskelen må imidlertid ikke være så høy at den skaper unødvendige eller usaklige barrierer.

I denne saken har Norge Mineraler søkt om reservasjon av nettkapasitet til 232 MW for et større gruveprosjekt i Eigersund. Prosjekter for mineralutvinning er regulert gjennom Lov om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven). Direktoratet for mineralforvaltning tildeler selskaper undersøkelsesrett, utvinningsrett og til slutt driftskonsesjon, basert på en rekke tekniske og økonomiske kriterier. Kunden ble den 25. juni 2024 tildelt utvinningsrett til statens mineraler gjennom vedtak fra Direktoratet for mineralforvaltning (ref: 23/05157-3). For å få tilgang til grunn og kunne få nødvendige tillatelser må kunden gjennomføre en arealplanprosess for prosjektet samt søke en rekke tillatelser etter ulike lovverk. Når alle tillatelser for prosjektet er på plass, søker kunden Direktoratet for mineralforvaltning om driftskonsesjon for mineralutvinning. For mineralprosjekter som kunden har i denne saken, fastsetter mineralloven § 38 at eiendommer kan eksproprieres dersom privatrettslige avtaler ikke oppnås med grunneier. Flere andre grunneierforhold, slik som for eksempel økonomisk kompensasjon, reguleres gjennom mineralloven.

RME forstår det slik at kunden i denne saken har to muligheter for å sikre tilgang til grunnarealer; enten inngå minnelig privatrettslige avtaler eller ekspropriasjon dersom slik avtale ikke oppnås med grunneier. For de privatrettslige avtalene kan det oppstå flere utfordringer. Det kan være svært mange berørte parter hvor hver grunneier kan ha ulik forventning til kompensasjon, miljøhensyn, bruksrett eller lignende. Dersom kunden må ha tilgang til store arealer med mange grunneiere kan en prosess for erverv av rett til adgang til grunn ta flere år avhengig av antall parter og kompleksitet. Det kan også være risiko for at én eller flere grunneiere nekter å inngå avtale, noe som kan hindre fremgang i et prosjekt.

Ekspropriasjon kan på den andre side kun skje når det ikke er mulig å inngå privatrettslig avtale med grunneier og krever hjemmel i lov. Det kan være en tidkrevende juridisk prosess, hvor grunneiere kan klage og det kan oppstå langvarige rettssaker. Dersom det kommer klager eller en sak går for domstolen kan prosessen med grunnerverv ta flere år.

Kundens prosjekt fremstår i denne saken som stort og komplekst og forutsetter tilgang til et betydelig grunnareal. Kundens prosjekt er videre stedbundet i den forstand at bestemte mineralressurser finnes i grunnen på enkelte lokasjoner. Kundens prosjekt er derfor av en slik karakter at det ikke uten videre kan re-lokalisere seg avhengig av hvor det er ledig nettkapasitet.

Basert på prosjektets omfang finner RME det sannsynlig at mange grunneiendommer kan og trolig vil bli berørt, avhengig av prosjektets endelige utforming og justering basert på vilkår i ulike nødvendige tillatelser. Et krav om at prosjektet skal kunne vise til grunneieravtaler for samtlige berørte eiendommer for å kunne reservere kapasitet fremstår derfor svært strengt. Sett hen til hvor tidkrevende det vil være å skaffe tilgang til arealer, risikerer kunden i denne saken i ytterste konsekvens først å kunne søke om kapasitet etter flere år og deretter måtte vente ytterligere lang tid på nettilknytning på grunn av de lange ledetidene i transmisjonsnettet. Etter RMEs vurdering vil kunden i praksis være avskåret fra å stille seg i reservasjons- eller kapasitetsskø over flere år, uavhengig av om kunden kan vise modenhet og god realiseringsevne på andre punkter. Dersom kunden nektes å stille seg i kø vil dette føre til en vesentlig forsinkelse i prosjektet som i ytterste konsekvens kan føre til at prosjektet blir skrinlagt.

RME finner at Statnetts kriterium, slik det er utformet i dag, heller ikke fanger opp at noen prosjekter er svært komplekse og at tilgangen til grunnarealer i slike saker vil ta tid og at klagers grunnverv ikke nødvendigvis vil skje gjennom minnelige avtaler. RME understreker at vi finner at krav om avtale ikke i alle tilfeller vil være for strengt. Vi utelukker ikke at det for mer ordinære tilknytninger er i tråd med forskriften å stille krav om grunneieravtale. For større komplekse prosjekter der tilgang til grunn kan ta særlig lang tid, som i denne saken, blir Statnetts kriterium nr. 6 imidlertid for strengt og kravet blir i realiteten en barriere som hindrer kunden å reservere nettkapasitet innen rimelig tid.

RMEs konklusjon er derfor at Statnett har brutt NEM § 4-6 første ledd krav om markedsadgang ved utformingen av modenhetskriteriet om krav til grunneieravtaler overfor kunden.

5.2.4 RME varsler at vi vurderer å pålegge Statnett å rette modenhetskriterium nr. 6.

Statnett har i denne saken allerede orientert om at de vil gjøre endringer i kriteriet nr. 6 hvor det er inntatt krav om avtale om tilgang til grunn. RME mener det er bra at Statnett har fremholdt at både avtale med grunneier og et endelig ekspropriasjonsvedtak knyttet til det aktuelle arealet vil godtas. RME finner imidlertid at endringen som beskrives av Statnett ikke er tilstrekkelig til å gjenopprette lovlig tilstand. Vi vurderer derfor å pålegge Statnett å rette modenhetskriterium nr. 6, jf. NEM § 8-1.

Statnett anfører i sin uttalelse at energiregelverket ikke åpner for egne modenhetskrav for enkelte kundegrupper uten saklig grunn, da dette kan være diskriminerende. Statnett mener særlig at det foreligger saklig grunn til å stille strengere krav til aktører som søker om store volumer nettkapasitet, slik tilfellet er for Norge Mineraler og andre store næringsaktører. De peker på at langvarige reservasjoner uten realisering kan hindre mindre prosjekters nettilgang. RME forstår Statnett dithen at de mener alternativet om lempeligere enkeltkrav overfor store prosjekter derimot ikke vil være saklig og derav i strid med regelverket.

RME er enig i NEM § 4-6 første ledd åpner for særskilte modenhetskrav for kundegrupper dersom det foreligger saklig grunn.

RME er videre enig med Statnett i at store prosjekter i mange tilfeller kan utgjøre barrierer for andre aktører. Desto mer en kunde etterspør desto større barriere kan kunden anses å utgjøre for andre kunder. Det kan derfor av proporsjonalitetshensyn være saklig å stille strengere krav til slike større kunder. Samtidig mener vi at vurdering av modenheitskriteriene må se hen til hvordan de virker, både samlet og hver for seg. Det kan oppstå tilfeller hvor enkelte vilkår virker uforholdsmessig strenge for visse kundegrupper sammenlignet med andre.

Etter RMEs vurdering er dette tilfellet i foreliggende sak. Det aktuelle typen kunde har et prosjekt som er stort og komplekst som kreve tilgang til svært omfattende mengder grunnareal. Med dagens utforming av kriterium nr. 6, herunder også den varslede endringen fra Statnett, finner RME at kunden i praksis vil være avskåret fra å få plass i køen i en periode som potensielt går over mange år. Sett i lys av de lange ledetidene for nettutbygging på transmisjonsnettsnivå, kan dette gi en samlet tidsforsinkelse som fremstår uforholdsmessig. Denne type kunde vil også kunne være avskåret fra å kunne modnes over tid i køen.

RME mener at dersom enkelte vilkår virker for strenge, kan dette avbøtes ved at øvrige kriterier skjerpes, slik at hensynet til proporsjonalitet og risikoen for markedsbarrierer ivaretas. RME viser i denne sammenheng til at Statnett allerede har differensiert mellom prosjekter ved utforming av krav til fremdriftsplan. Dette illustrerer at ulik behandling kan være saklig begrunnet.

For større og komplekse prosjekter hvor tilgang til grunn kan ta særlig lang tid, finner RME at det er grunnlag for å stille lempeligere krav knyttet til rett til grunn. Samtidig kan det stilles strengere krav til fremdrift eller andre supplerende vilkår. På denne bakgrunn varsler RME at det vurderes å pålegge Statnett ytterligere justeringer av modenheitskriteriene utover det som fremgår av brev 13. mars 2026, med frist for retting 31. august 2026.

6 Dere kan uttale dere om vårt varsel om pålegg

Fristen for å uttale dere om varselet om pålegg om retting er 29. juni 2026.

Hvis dere har ny informasjon til oss eller vil rette opplysninger vi har fått tidligere, er det viktig at vi får denne informasjonen innen fristen. Etter fristens utløp, vil RME fatte vedtak i saken basert på de opplysningene som foreligger. Informasjonen kan sendes til RME på e-post rme@nve.no.

Vennligst oppgi saksnummeret i emnefeltet. Kopi av svaret skal sendes til motparten(e) i saken. Vi tar sikte på å fatte vedtak om pålegg i saken innen medio august 2026. Saksbehandlingstiden kan variere noe avhengig av blant annet partenes innspill til RMEs vurdering, herunder om det fremlegges nye opplysninger mm.

7 Dere kan klage på vårt vedtak

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Energiklagenemnda innen 3 uker fra vedtaket ble mottatt. Klagen skal sendes til rme@nve.no.

Les mer nedenfor hvordan dere klager. Kravene til klagen følger av forvaltningsloven [kapittel VI](#).

8 Har dere spørsmål?

Send e-post til rme@nve.no hvis dere har spørsmål. Husk å oppgi saksnummer i emnefeltet.

Med hilsen

Brita Marje Sørli Fyhn

Seniorrådgiver

Godkjent av Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF
NORGE MINERALER AS

Kopimottakerliste:

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda, men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no . RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none"> - Skrive hvilket vedtak du klager på. - Skrive hvilket resultat du ønsker. - Opplyse om du klager innenfor fristen. - Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan.

	Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.